Șeful calculatorului

Fișă TIC · clasa a V-a · sistemul de operare și interfața lui

Nume: ..... Data: .....

Pagina 1 = lecția. Paginile următoare = exerciții, doar cu ce ai învățat aici.

1 · Ce este sistemul de operare?

Sistemul de operare (SO) este programul principal al calculatorului. Pornește primul și face legătura între **tine**, **programe** și **hardware**. Exemple: **Windows, Linux, macOS** (calculatoare) și **Android, iOS** (telefoane și tablete).

2 · Ce face sistemul de operare?

Pornește și conduce programele

Deschide Word-ul, un joc sau browserul și le dă memorie și timp de lucru.

Comandă hardware-ul

Trimite imaginea la monitor, citește tastatura, folosește imprimanta.

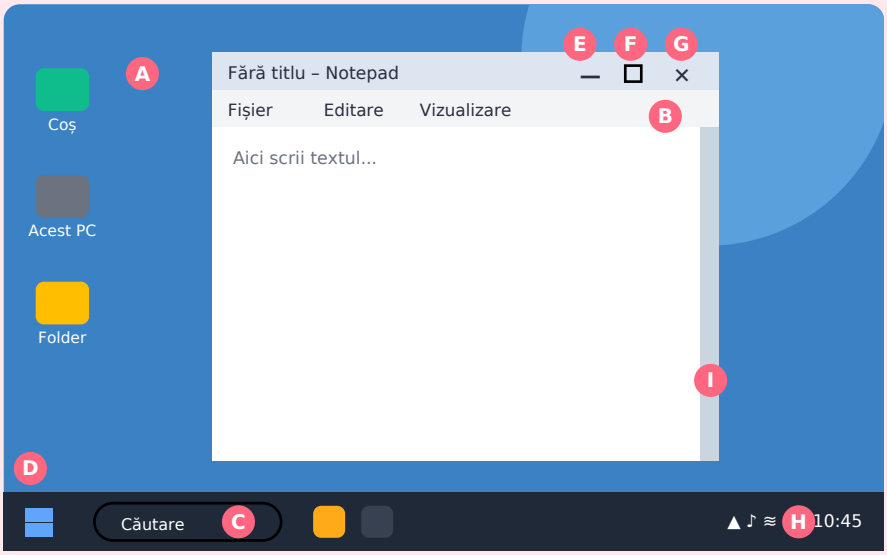
Organizează fișierele

Le ține în foldere, le poate copia, muta sau șterge.

Oferă interfața

Ferestre, pictograme și meniuri prin care „vorbești” cu calculatorul.

3 · Interfața grafică (Windows)

A pictogramă (pe **Desktop** = suprafața de lucru)
B bara de meniu
C bara de activități
D butonul **Start**
E minimizare (—)
F maximizare (▢)
G închidere (×)
H zona de notificări (oră, volum, rețea)
I bara de derulare

Interfața este **grafică** când folosești ferestre și mouse-ul. Există și interfața **text**, în care scrii comenzi.

4 · Mouse-ul în patru mișcări

Clic stânga: selectează

Dublu clic: deschide

Clic dreapta: meniu cu opțiuni

Tragere: mută un obiect

Știai că? Android, sistemul de operare din multe telefoane, are la bază Linux, același sistem care rulează și pe multe servere.

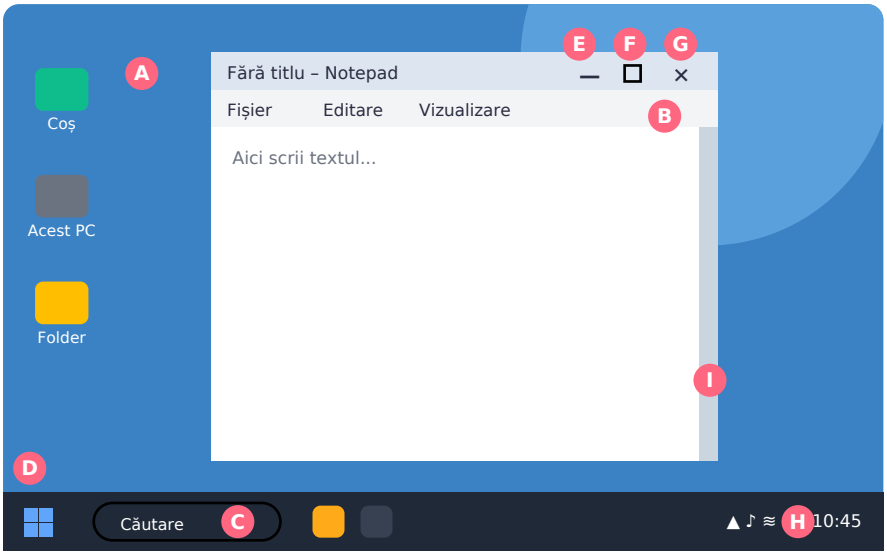
★ Reținem într-o frază

Sistemul de operare conduce calculatorul, iar interfața lui (ferestre, pictograme, meniuri) ne ajută să-l folosim.

★ Exerciții

folosești doar ce ai învățat pe prima pagină

1 **[ETICHETEAZĂ]** Scrie numele fiecărei părți din desen (literele A–I). Ajutor: *pictogramă, bara de meniu, bara de activități, butonul Start, minimizare, maximizare, închidere, zona de notificări, bara de derulare.*

	Nume		Nume		Nume
A	.....	D	.....	G	.....
B	.....	E	.....	H	.....
C	.....	F	.....	I	.....

2 **[POTRIVEȘTE]** Mouse-ul: unește mișcarea cu efectul ei.

clic stânga	deschide fișierul sau programul
dublu clic	afișează meniul cu opțiuni
clic dreapta	mută un obiect sau o fereastră
tragere (drag)	selectează un obiect

3 **[BUTOANELE FERESTREI]** Ce face fiecare buton? Unește simbolul cu efectul.

— (butonul E)	închide fereastra și oprește programul
▢ (butonul F)	ascunde fereastra în bara de activități; programul rămâne pornit
✕ (butonul G)	face fereastra cât tot ecranul

4 **[COLOREAZĂ]** Colorează cu **albastru** sistemele de operare și cu **portocaliu** aplicațiile (programele obișnuite).

Windows	**Word**	**Android**	**Chrome**
Linux	**Paint**	**iOS**	**Calculator**

5 [ADEVĂRAT SAU FALS?] Bifează A sau F și justifică.

a)	Fără sistem de operare, calculatorul nu poate rula programele obișnuite. Pentru că	**A** ☐	**F** ☐
b)	Android este un sistem de operare pentru telefoane și tablete. Pentru că	**A** ☐	**F** ☐
c)	Minimizarea unei ferestre închide programul. Pentru că	**A** ☐	**F** ☐
d)	Dublu clic pe o pictogramă deschide programul sau fișierul. Pentru că	**A** ☐	**F** ☐

6 [CE SE ÎNTÂMPLĂ DACĂ...?] Alege efectul corect.

1 **Dai clic pe × în colțul ferestrei Notepad.**
- ○ **a)** programul se închide
- ○ **b)** fereastra se micșorează în bara de activități
- ○ **c)** se oprește calculatorul

2 **Dai clic dreapta pe Desktop.**
- ○ **a)** se oprește calculatorul
- ○ **b)** apare un meniu cu opțiuni
- ○ **c)** se șterg pictogramele

3 **Dai clic pe — (minimizare) în fereastra unui program.**
- ○ **a)** fereastra dispare de pe ecran, dar programul rămâne în bara de activități
- ○ **b)** se șterge fișierul
- ○ **c)** fereastra se mărește

7 [MISIUNE LA CALCULATOR] Ferestre sub control.

Trei programe, trei ferestre ★☆☆

1. Apasă **Start** și deschide **Notepad**, **Calculator** și **Explorator fișiere**.
2. **Maximizează** Explorator fișiere, apoi **minimizează-l** și readu-l din bara de activități.
3. **Trage** fereastra Notepad (de bara de titlu) în altă parte a ecranului. **Închide** Calculatorul cu ×.

Bifează când ai verificat:
- ☐ cele 3 programe au fost deschise din Start
- ☐ am maximizat și am minimizat o fereastră și am readus-o din bara de activități
- ☐ am mutat o fereastră prin tragere
- ☐ am închis un program cu ×

8 [MISIUNE LA CALCULATOR] Schimbă interfața.

Desktop-ul meu ★★☆

1. Clic dreapta pe o zonă goală de pe Desktop → **Personalizare** (sau Vizualizare).
2. Schimbă **fundalul** (sau mărimea pictogramelor), apoi readu setarea cum era.

Bifează când ai verificat:
- ☐ am deschis meniul cu clic dreapta pe Desktop
- ☐ am schimbat fundalul sau mărimea pictogramelor
- ☐ am readus setarea la valoarea inițială

Misiune îndeplinită? Bifează ce știi și colorează stelele (1 = mai exersez, 3 = știu bine).

☐	Știu ce este sistemul de operare și dau exemple.	☆☆☆
☐	Recunosc părțile ecranului Windows și ale unei ferestre.	☆☆☆
☐	Știu ce face fiecare mișcare de mouse.	☆☆☆
☐	Știu să deschid, să mut, să minimizez și să închid ferestre.	☆☆☆

PROVOCAREA BONUS

Află ce sistem de operare are telefonul tău și ce interfață folosește (Setări → Despre telefon). Scrie 2 asemănări cu Windows.